

кримінальних корупціонерів, індивідуальних і колективних суб'єктів протидії корупції, наприклад, правоохоронцям, викривачам, іншим; не вибірково опосередковані віктимні ризики «третіх осіб», певним чином асоційованих з суб'єктами попередньої групи, наприклад, близьких родичів, товаришів та співробітників корупціонера, або причетних до протидії корупції, наприклад, громадських активістів, журналістів, або випадкових осіб. Моделювання і розгляд цих типів віктимних ризиків може внести суттєві позитивні корективи в систему заходів протидії корупції.

Список бібліографічних посилань

1. Головкін Б. М. Кримінологічне поняття віктимізації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2015. № 15, т. 2. С. 93–96.

2. Туляков В. А. Віктимологія : монографія. Київ, 2003. 143 с.

Одержано 30.09.2019

УДК 343.353

Дмитро Юрійович КОНДРАТОВ,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

ДО ПИТАННЯ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КОРУПЦІЙНІ ЗЛОЧИНИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ФРАНЦУЗЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Прагнення нашої держави до демократичних перетворень і досягнення світових стандартів в усіх сферах діяльності зумовлює необхідність розгляду проблеми кримінальної відповідальності за корупційні злочини з урахуванням досвіду законодавства інших держав.

Загальноновизнаним вважається те, що країни романо-германської правової системи мають більш впорядковане кримінальне законодавство, оскільки воно кодифіковане. Це значною мірою сприяє відповідності континентального законодавства Європейському стандарту з прав людини. У правовій науці батьківщиною континентальної правової сім'ї визнають Францію – країну «писаного права», де закон в широкому розумінні слова є провідним джерелом кримінального права [1, с. 252].

Франція є країною, де після Великої Французької революції 1789 р. з'явився перший буржуазний Кримінальний кодекс 1791 р., який пізніше був замінений Кримінальним кодексом Наполеона

1810 р., що діяв більше 180 років. З 1 березня 1994 р. у Франції набрав чинності новий КК, прийнятий у 1992 р., який має досить складну структуру. Нумерація статей в ньому не є наскрізною, вони позначаються як «art. 226-15», при цьому перша цифра відповідає номеру книги, друга – номеру розділу, третя – номеру глави, наступні цифри відповідають порядковому номеру статті в цьому розділі [2].

Відповідно до КК Франції, корупцією визнаються діяння, що полягають у пропозиції, вимаганні або прийнятті без законних на те підстав, у будь-який момент, прямо або опосередковано, підношень, обіцянок, подарунків, презентів або яких би то не було переваг. При цьому, за законодавством Французької Республіки система корупційних діянь має диференціацію як за змістом такого діяння (корупція поділяється на пасивну та активну), так і за належністю службової особи, яка вимагає або приймає без законних на те підстав підношення, обіцянки, подарунки, презенти або які би то не було переваги, до національної публічної особи або публічної особи ЄС чи іншої держави.

Активна корупція за КК Франції полягає в пропозиції без законних на те підстав у будь-який момент прямо або опосередковано підношень, обіцянок, подарунків, презентів або яких би то не було переваг з тим, щоб добитися від відповідної службової особи того, щоб вона вчинила або утрималася від вчинення якої-небудь дії, що входять до кола її повноважень чи обов'язків або обумовлені її мандатом, або дії, вчинення якої полегшене її посадою, обов'язками або мандатом.

Пасивна корупція виражається у вимозі або отриманні публічною особою без законних на те підстав у будь-який момент прямо або опосередковано підношень, обіцянок, подарунків, презентів або яких би то не було переваг для того, щоб вчинити або утриматися від вчинення якої-небудь дії, що входить до кола її повноважень або обов'язків чи обумовленої її мандатом, або дії, вчинення якої полегшене її посадою, обов'язками чи мандатом.

Залежно від повноважень відповідної службової особи та її належності до відповідного органу публічної влади, за кримінальним законодавством Франції підстави кримінальної відповідальності поділяється на діяння, що посягають: 1) на державне управління, що вчиняються особами, які здійснюють публічні функції (глава II розділу III Книги Четвертої Другої частини КК Франції); 2) на публічну адміністрацію Європейських співтовариств, держав-членів Європейського союзу, інших іноземних держав і публічних міжнародних організації (розділ V Книги Четвертої Другої частини КК Франції); 3) активна корупція осіб, які належать до іноземних держав, інших, ніж держави-члени Європейського союзу, і до публічних

міжнародних організацій, інших, ніж установи Європейського Співтовариства (підвідділ 2 відділу I глави V розділу III Книги IV Другої частини КК Франції).

Крім активної та пасивної корупції у кримінальному законі Французької Республіки передбачені окремі підстави відповідальності за зловживання владою, тобто діяння, що полягає у здійсненні якою-небудь особою, що володіє публічною владою, дій при виконанні своїх повноважень, що виразилося у вживанні заходів, спрямованих на те, щоб перешкодити виконанню закону (ст. 432-1 КК Франції).

Також за французьким законодавством криміналізовано незаконне отримання вигоди, що полягає у здійсненні якою-небудь особою, яка володіє публічною владою чи виконує обов'язки з державної служби або особою, наділеною виборчим мандатом, що виразилися в ухваленні, отриманні або збереженні, прямо або опосередковано, якої-небудь вигоди у підприємстві чи операції, з яких особа на момент здійснення дії зобов'язана за службою забезпечити повні або часткові нагляд, управління, ліквідацію або провадження розрахунку (ст. 432-12 КК Франції).

Список бібліографічних посилань

1. Уголовное право зарубежных государств. Общая часть / под ред. И. Д. Козочкина. М. : Ин-т междунар. права и экономики им. А. С. Грибоедова, 2001. 576 с.

2. Уголовный кодекс Франции: принят в 1992 г. : вступил в силу с 1 марта 1994 г. : с изм. и доп. на 1 янв. 2002 г. / пер. с франц. и предисл. Н. Е. Крылова ; науч. ред. Л. В. Головки, Н. Е. Крылова ; Ассоц. «Юридический центр». СПб. : Юрид. центр Пресс, 2002. 648 с.

Одержано 25.09.2019

УДК 343.98.

Валентина Павлівна КОРЖ,

доктор юридичних наук, професор,

почесний працівник Прокуратури України,

професор кафедри кримінального процесу, криміналістики

та судової експертології факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ВИБОРЧИМ ТЕХНОЛОГІЯМ

Під час виборчих процесів в Україні використовувались адміністративні, маніпулятивні та корупційні виборчі технології. При цьому якщо застосування адміністративних та маніпулятивних виборчих